

Slovenska zdravniška pomlad

V prispevku »90 let MF Univerze v Ljubljani« se je piscu zapisalo tudi tole: »Graditev inštitutov je bila zato neizogibna, za njo pa je poleg MF in njenih študentov čvrsto stalo Slovensko zdravniško društvo (SZD)« (ZV 78, nov 2009, str. 665–666).

Kronologijo in vsebino tega dogajanja bi pisec zlahka dobil iz navedbe literature posebnih publikacij ZV: Prva (druga) faza novogradnje MF. Vse to pa spada v obdobje preporoda SZD, tako na stanovskem, organizacijskem, strokovnem in kulturnem področju. V 70. letih prejšnjega stoletja je bila t.i. pomlad slovenskega zdravništva v polnem razcvetu. Pomlajeno vodstvo SZD si je zastavilo kopico nalog, med drugim je spremenilo statut društva in določilo, naj bo kongres slovenskih zdravnikov na vsaka štiri leta.

Akcija vključevanja zdravnikov v stanovsko organizacijo je uspešno privabila okoli 90 % zdravništva. Prizadevanja SZD za vrnitev strokovnega naziva »dr. med.«, ki ga je leta 1963 odvezel zvezni zakon¹ in vpeljal naziv zdravnik, so bila uspešna, le s to razliko, da se je naziv prej postavljal pred ime in priimek, po novem pa za njima. Zajetno publikacijo in ustrezno resolucijo o tem je SZD osebno izročilo tedanjemu predsedniku skupščine RS Sergeju Kraigherju. Akcijo je podprla tudi SAZU s predsednikom akademikom Janezom Milčinskim na čelu. SZD je ustanavljalo ali sodelovalo pri poimenovanju nagrad, priznanj ali prireditev po znanih slovenskih zdravnikih iz preteklosti. Tako so nastala številna priznanja in spominski dnevi, ki so nosili imena zaslužnih slovenskih zdravnikov: priznanje dr. Marka Gerbca za življenjsko delo v SZD, Dergančevo priznanje za medicinsko publicistiko, Oražnovo priznanje za študijske uspehe na MF, Plečnikovo priznanje študentom MF, ki opravijo izpite iz morfoloških predmetov anatomije, histologije in patologije z odlično oceno, Hribarjevo priznanje za uspehe zdravnikov na področju patologije. Danes imamo številna spominska strokovna srečanja: Plečnikov memorial, Pintarjeve dneve, Bedjaničeve

dneve in druge, začelo pa se je z internističnimi in kirurškimi dnevi, ki pa žal niso poimenovani po zaslužnih zdravnikih.²

V prispevku o novogradnji MF navedbe niso povsem v skladu z dejanskim dogajanjem. Akcijo za novogradnjo MF je začelo SZD s tem, da je v javnih nastopih poudarjalo nemogoče razmere in utesnjenost inštitutov MF in je v svojem Vestniku ponatisnilo znano spomenico društva medicincev iz leta 1940 – zahtevo po novogradnji. SZD je izdalo t.i. »Belo knjigo« s 50 fotografijami, ki so prikazovale nevzdržne razmere na omenjenih enotah (fotograf Vlastja Simončič). To dokumentacijo smo kot album poslali na politične in strokovne forume (skupščina RS, Centralni komite, ZKS, MF idr.), ki je plastično prikazala nevzdržne razmere na MF, predvsem na prosekturi. Nato je bil končno sprejet zakon o novogradnji MF. Ko smo Belo knjigo predali Vinku Hafnerju, takratnemu podpredsedniku Izvršnega sveta RS, je po pregledu dokumenta dejal: »Tovariši, to ni bela knjiga, to je črna knjiga.« Odvrnil sem mu: »Tudi razmere na MF so takšne.«

Takratne oblasti (skupščina RS, Centralni komite ZKS, Izvršni svet RS) pa tudi MF, ki se je kasneje odzvala z zapisom takratnega dekana, ki je akcijo SZD podprl in javnost pozval, da se nekaj ukrene. Fotografije v Beli knjigi, še posebno tiste iz prosekture, so bile naravnost zastrašujoče: Komentirali so jih, češ da je to »preddverje Dachaua«. Akcija je bila do te mere uspešna, da se je začela vsaj prva faza novogradnje (nekateri predklinični inštituti s prosekturo). Leta 1987 je bila nova stavba MF na Korytkovi 2 v Ljubljani vseljena.

Če povzamemo, je mogoče poudariti, da je bila slovenska zdravniška pomlad vsestransko cvetoča. Ob strokovnih kongresih so organizirali razstave zdravnikov likovnikov in odvijali so se kulturni dogodki, ki so kasneje vodili do nastanka samostojnega kulturno-umetniškega društva. Ob enem od kongresov slovenskih zdravnikov smo odkrili spominsko ploščo padlim zdravnikom in medicincem v NOB skupaj z MF pred vhodom v stavbo sanatorija Emona na Komen-

¹ Zvezni Zakon o akademskih naslovih in stopnjah. Uradni list FLRJ, 13. april 1963.

² Zupanič Slavec Z. Iz rok v roke, iz roda v rod. Slovensko zdravniško društvo ob 140-letnici. Ljubljana: Slovensko zdravniško društvo, 2001.

skega ulici 4 v Ljubljani (ustanovljen 1912), kjer je bil od leta 1963 sedež SZD. To obdobje je vredno zapisa, ker pomeni kakovostni napredek v delovanju stanovske in strokovne organizacije tako med svojim članstvom kot v širši slovenski javnosti. Prizadevanja, da bi MF poimenovali po možu, ki se je prvi zavezal za ustanovitev, pisatelju in zdravniku dr. Lojzu Kraigherju, Cankarjevemu sodobniku, so žal ostala brez odziva. Zato pa smo po njem leta 1979 poimenovali Kulturno-umetniško društvo Kliničnega centra in Medicinske fakultete, ki je s svojimi številnimi sekcijami ustvarilo že bogato tridesetletno izročilo. Upamo lahko, da bo MF v Ljubljani vsaj ob svoji 100-letnici leta 2019 končala drugo fazo gradnje in tja preselila predklinične inštitute, ki delujejo v res neustreznih prostorskih razmerah.

Prof. dr. Anton Dolenc, dr. med.